

Cēsis
2025.gada 27.jūnijs
AL1/2025-68

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai
Skanstes iela 25, Rīga, LV-1013

***Par konsultāciju dokumentu par siltumenerģijas apgādes pakalpojumu tarifu
aprēķināšanas metodiku***

SIA “Adven Latvia” sniedz priekšlikumus un komentārus par Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (turpmāk – Regulators) izstrādāto konsultāciju dokumentu par plānotajiem grozījumiem ar Regulatora 2010.gada 14.aprīļa lēmumu Nr.1/7 apstiprinātajā “Siltumenerģijas apgādes pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodikā” (turpmāk – Metodika).

Vienlaikus, lūdzam pagarināt viedokļu iesniegšanas termiņu līdz 2025.gada 4.augustam. Ņemot vērā to, ka Metodika ir atvērta grozījumiem, SIA “Adven Latvia” vēlas sniegt priekšlikumus par regulējuma izmaiņām arī plašākā kontekstā, nevis komentējot tikai konkrētas Regulatora piedāvātās Metodikas redakcijas izmaiņas, un to sagatavošanai nepieciešams ilgāks laiks.

Pielikumā – Komentāri par Metodikas grozījumu projektu

Valdes loceklis

Māris Kānītis

Valdes loceklis

Egils Kampuss

Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

Piedāvātā redakcija Metodikas projektā	Ierosinājums redakcijas izmaiņai	Pamatojums
22. Aprēķinot siltumenerģijas ražošanas izmaksas, ražošanas izmaksās iekļauj visas izmaksas, kas saistītas ar koģenerācijas staciju, un no kopējām ražošanas izmaksām izslēdz ieņēmumus no elektroenerģijas pārdošanas, kas reizināti ar koeficientu, kas nav mazāks par 0,94. Izmaksas samazina par citiem ieņēmumiem, kuri gūti, tieši izmantojot centralizētās siltumapgādes sistēmas pamatlīdzekļus, kas reizināti ar koeficientu 0,94.	22. Aprēķinot siltumenerģijas ražošanas izmaksas, ražošanas izmaksās iekļauj visas izmaksas, kas saistītas ar koģenerācijas staciju, un no kopējām ražošanas izmaksām izslēdz ieņēmumus no elektroenerģijas pārdošanas, kas reizināti ar koeficientu, kas nav mazāks par 0,94. Izmaksas samazina par citiem ieņēmumiem, kuri gūti, tieši izmantojot centralizētās siltumapgādes sistēmas pamatlīdzekļus, kas reizināti ar koeficientu 0,94. 22¹. Aprēķinot siltumenerģijas ražošanas izmaksas, tās samazina par regulāri gūstamiem ieņēmumiem, kas pārsniedz 1% no kopējā apgrozījuma, un kas gūti, tieši izmantojot centralizētās siltumapgādes sistēmas pamatlīdzekļus, un reizinot tos ar koeficientu 0,4.	Kopumā saprotams precizējums, tomēr, mūsaprāt, piedāvātā redakcija nenodrošinās Regulatora gaidīto ietekmi, proti: 1) <i>vienkāršos tarifu projektu sagatavošanu</i>, 2) <i>motivēs komersantus efektīvāk izmantot to rīcībā esošos pamatlīdzekļus</i>. Pirmkārt, ja ar CSA pamatlīdzekļiem ir domāti pamatlīdzekļi, kas iekļauti RAB un tarifa projekta nolietojuma sadaļā, tad vairākos Regulatora minētajos papildu ieņēmumu piemēros nav viennozīmīgi secināms, ka tie pakalpojumu sniegšanai vispār tiek izmantoti (sniega tīrīšana, remontbrigāde). Pretrunīgs ir arī piemērs par apkures pakalpojumu neregulētā vietā – tarifa aprēķinā iekļaujot ienākumus un izdevumus, netiek ņemti vērā kapitālieguldījumi, kas tiek iecenoti un veido daļu no ienākumiem. Šādā gadījumā arī neregulētā pakalpojuma sniegšanai izmantotos pamatlīdzekļus jāiekļauj tarifa nolietojuma sadaļā, tikai tad rodas jautājums vai šo pakalpojumu var saukt par neregulētu. Turklāt, vairāki minētie piemēri nerada būtiskus ieņēmumus, un to obligāta iekļaušana tarifa projekta aprēķinos sarežģīs nevis vienkāršos sagatavošanas un izskatīšanas procesu. Otrkārt, ja komersantam jāatdod gandrīz visi papildu ienākumi, ko tas gūst no pamatlīdzekļiem, kuri tāpat ir iegādāti un nepieciešami CSA pakalpojuma sniegšanai, tas komersantu nevis motivē darboties efektīvāk un meklēt jaunas iespējas, bet tieši otrādi – motivāciju samazina, jo negūst no šīm darbībām nekādu ieguvumu. Jautājums arī kādēļ citu ieņēmumu attiecināšanas koeficients pret tarifa izmaksām jānosaka tāds pats, kā no koģenerācijā saražotās elektroenerģijas pārdošanas, un kādi aprēķini to pamato?

		Ierosinām metodikā ieņēmumu attiecināšanas veidus nodalīt vadoties pēc to būtībā un apjoma: 1) esošajā metodikas redakcijā jau pastāv regulējums koģenerācijai (17.punkts) un izmaksu nodalīšanai, ja tiek veikta cita komercdarbībai vai sniegts cits sabiedriskais pakalpojums (12.² punkts), 2) atvieglot administratīvo slogu un neņemt vērā nebūtisku pakalpojumu apjomu ieņēmumus, līdz 1% no kopējā CSA pakalpojuma apgrozījuma, 3) ieņēmumus, kas gūti izmantojot CSA pamatlīdzekļus, un kas pārsniedz 1% no kopējā CSA pakalpojuma apgrozījuma, reizina ar koeficientu 0,4 un atņem no tarifa projektā iekļautajām izmaksām. Atļaujot paturēt lielāko daļu no papildus gūtajiem ieņēmumiem tiktu veicināta komersantu motivācija meklēt dažādus darbības efektivitātes uzlabošanas risinājumus, veikt jaunas investīcijas un ieviest inovatīvus risinājumus, no kā gala rezultātā iegūtu arī patērētājs. Atgādinām, ka Regulatoram ir pieejama visa informācijai, lai kontrolētu vai komersants nepārsniedz noteikto peļņas normu (11.pielikums).
24. Pamatlīdzekļu nolietojuma un nemateriālo ieguldījumu vērtības norakstījuma uzskaiti un aprēķināšanu veic saskaņā ar Regulatora noteikto kapitāla izmaksu uzskaites un aprēķināšanas metodiku.	24. Pamatlīdzekļu nolietojuma un nemateriālo ieguldījumu vērtības norakstījuma uzskaiti un aprēķināšanu veic ņemot vērā siltumenerģijas apgādes pakalpojuma sniegšanai nepieciešamo pamatlīdzekļu atlikušo vērtību grāmatvedības bilancē.	Kapitāla izmaksu uzskaites un aprēķināšanas metodikas 44.punkts paredz, ka: <i>siltumenerģijas apgādes pakalpojumu tarifu aprēķināšanai komersants piemēro šo metodiku atbilstoši metodikā par tarifu aprēķināšanu siltumapgādē noteiktajam.</i> Kapitāla izmaksu uzskaites un aprēķināšanas metodikas grozījumu sagatavošanas laikā Regulators tā arī nepiedāvāja detalizētu informāciju vai aprēķinus, kas pamatotu noteiktos <u>minimālos</u> lietošanas laikus. CSA komersanti ved grāmatvedības uzskaiti atbilstoši normatīvajiem aktiem un starptautiski atzītiem grāmatvedības standartiem, un to apliecina auditors apstiprinot gada pārskatu. Faktiskās tarifā iekļautās pamatlīdzekļu nolietojuma vērtības ir vērtējis arī Regulators, apstiprinot tarifa projektu. Regulators Kapitāla izmaksu uzskaites un aprēķināšanas metodikas pielikumā ir noteicis atsevišķu pamatlīdzekļu grupu kalpošanas laikus bez

		atsaucēm uz konkrētiem standartiem vai pētījumiem. Līdz ar to nav saprotams, kādēļ tieši šādi lietderīgās kalpošanas laiki ir “pareizāki” par komersantu praksē pielietotajiem un līdz šim tarifā iekļautajiem. Atšķirīgu lietderīgās kalpošanas laiku izmantošana tarifa aprēķinā novestu pie dubultās grāmatvedības, kas rada nesamērīgu administratīvo slogu un pagarinās tarifa izskatīšanas procesu. Ja komersanta bilancē ir 500-1000 ierakstu ar pamatlīdzekļiem, tad, pirmkārt, jāpārlicinās par katra ieraksta atbilstību konkrētai pamatlīdzekļu grupai, otrkārt, jāsalāgo nolietojuma periodi veicot papildu aprēķinus. Kapitāla atdeves likmes ieviešanas kontekstā ir saprotama Regulatora vēlme novērst negodprātīgu rīcību, kad kāds komersants nosaka pārāk īsu nolietojuma periodu, lai iegūtu lielāku atdevi īstermiņā. Tomēr šādi gadījumi ir jārisina individuāli ar citiem līdzekļiem, nevis uzliekot papildu birokrātisko procedūru, kas ir nesamērīgas ar potenciālo ieguvumu, visiem CSA pakalpojuma sniedzējiem un arī pašam Regulatoram.
31. ... Aprēķinā neietver bezemisiju siltumavotus, piemēram, elektrokatlus, siltumsūkņus un saules kolektorus, kā arī siltumapgādes piegādes drošībai uzstādītos siltumavotus, ja to saražotās siltumenerģijas apjoms ir mazāks par 5% no kopējā siltumenerģijas daudzuma, kas saražots nodalītajā siltumapgādes sistēmā.	31. ... Aprēķinā neietver bezemisiju siltumavotus, piemēram, elektrokatlus, siltumsūkņus un saules kolektorus, kā arī siltumapgādes piegādes drošībai uzstādītos siltumavotus, ja to saražotās siltumenerģijas apjoms ir mazāks par 5% 10% no kopējā siltumenerģijas daudzuma, kas saražots nodalītajā siltumapgādes sistēmā.	5% attiecas tikai uz piegādes drošības siltumavotiem, vai arī uz bezemisiju avotiem? Vai jauda, kas kalpo gan pīķa slodzēm, gan rezervei, arī ir piegādes drošības definīcijai atbilstošs siltumavots? Ierosinājums 5% vietā paredzēt 10%, jo praksē ar bāzes jaudām ir grūti nodrošināt 95% no kopējās saražotās siltumenerģijas (apkopes, ārkārtas remontdarbi, pīķa slodze)
38. Regulējamo aktīvu bāzi aprēķina atbilstoši Regulatora noteiktajai kapitāla izmaksu uzskaites un aprēķināšanas metodikai. Vispārējas nozīmes pamatlīdzekļiem regulējamā	38. Regulējamo aktīvu bāzi aprēķina atbilstoši Regulatora noteiktajai kapitāla izmaksu uzskaites un aprēķināšanas metodikai, un ņemot vērā aktuālās uz centralizētās	No piedāvātās redakcijas var saprast, ka gadījumā, ja tiek veikti būtiski kapitālieguldījumi un būvdarbi pabeigti janvārī, jāgaida gandrīz gads līdz iespējai iesniegt tarifa projektu ar jauno pamatlīdzekli, plus tarifa izskatīšanas periods. Šāds nosacījums nav samērīgs, jo, ja jauna pamatlīdzekļa izveidei tiek ņemts aizdevums, tas jāsāk atmaksāt uzreiz pēc objekta

aktīvu bāzē ir iekļaujama uz siltumapgādi attiecinātā atlikušās vērtības daļa. Komersants regulējamo aktīvu bāzē neietver nemateriālos ieguldījumus un pamatlīdzekļus, kas ņemti uzskaitē pēc pēdējā finanšu pārskata gada beigām.	siltumapgādes pakalpojumu attiecināmo pamatlīdzekļu nolietojuma un nemateriālo ieguldījumu vērtības grāmatvedības uzskaitē. Vispārējas nozīmes pamatlīdzekļiem regulējamā aktīvu bāzē ir iekļaujama uz siltumapgādi attiecinātā atlikušās vērtības daļa. Komersants regulējamo aktīvu bāzē neietver nemateriālos ieguldījumus un pamatlīdzekļus, kas ņemti uzskaitē pēc pēdējā finanšu pārskata gada beigām.	nodošanas ekspluatācijā nevis pēc 1,5-2 gadiem. Šāds nosacījums negatīvi ietekmē CSA pakalpojuma sniedzēja naudas plūsmu un neveicina investīcijas. Papildus skatīt komentāru par 24.punktu.
47. Komersants tarifa projekta aprēķinā iekļauj iepriekšējā perioda, kas nav ilgāks par diviem gadiem no tarifu projekta iesniegšanas brīža, neparedzētos ieņēmumus un ir tiesīgs iekļaut neparedzētās izmaksas. Neparedzētās izmaksas un ieņēmumus veido nodokļu un nodevu izmaiņas, emisijas kvotu cenas izmaiņas, kurināmā, pirtās siltumenerģijas cenu, pirtās un pārdotās elektroenerģijas cenu izmaiņas un citi ieņēmumi, kas noteikti 22.punktā. Neparedzētos ieņēmumus un izdevumus veido kurināmā izmaksu izmaiņas arī kurināmā maiņas rezultātā vai, aizstājot saražoto siltumenerģiju, daļēji vai pilnībā ar iepirkto siltumenerģiju. Iepriekšējā perioda neparedzētās izmaksas	47. Komersants tarifa projekta aprēķinā iekļauj iepriekšējā perioda, kas nav ilgāks par diviem gadiem no tarifu projekta iesniegšanas brīža, neparedzētos ieņēmumus un ir tiesīgs iekļaut neparedzētās izmaksas. Neparedzētās izmaksas un ieņēmumus veido nodokļu un nodevu izmaiņas, emisijas kvotu cenas izmaiņas, kurināmā, pirtās siltumenerģijas cenu, pirtās un pārdotās elektroenerģijas cenu izmaiņas un citi ieņēmumi, kas noteikti 22.punktā. Neparedzētos ieņēmumus un izdevumus veido kurināmā izmaksu izmaiņas arī kurināmā maiņas rezultātā vai, aizstājot saražoto siltumenerģiju, daļēji vai pilnībā ar iepirkto siltumenerģiju, kā arī pastāvīgo un citu mainīgo izmaksu	Kopumā ir atbalstāma izmaksu un ieņēmumu korekcija kurināmā maiņas rezultātā vai, aizstājot saražoto siltumenerģiju, daļēji vai pilnībā ar iepirkto siltumenerģiju. Tomēr piedāvātā grozījumu redakcija ir vienpusēja un neņem vērā to, ka kurināmā maiņas vai iepirktais siltumenerģijas aizstāšana parasti maina ne tikai kurināmā izmaksu pozīciju, bet arī citas tarifā iekļauto izmaksu pozīcijas. Piemēram, ja dabasgāzes katlu jaudas tiek aizstātas ar biomasas katliem, potenciāli rodas izmaksu samazinājums no kurināmā cenu starpības, vienlaikus palielinās citas mainīgās izmaksas (šķeldas analīzes, pelnu izvešana), personāla, remontu un uzturēšanas izmaksas, un visticamāk arī investīciju izmaksas (aizdevuma pamatsummas un procentu atmaksa). Ņemot vērā minēto, korekti būtu neparedzēto izmaksu un ieņēmumu aprēķinā iekļaut arī starpību starp esošajā tarifā un apstiprinātajā tarifa projektā iekļautajām izmaksām citās pozīcijas no brīža, kad mainās siltumenerģijas ieguves veids. Ja piedāvātā redakcija netiek uzlabota ar nosacījumiem par pārējām izmaksu pozīcijām, tad piedāvātajai grozījumu redakcijai nevaram piekrist, jo tā ir izteikti nevienlīdzīga un vērsta uz tarifa vērtības īslaicīgu samazināšanu uz pakalpojuma sniedzēja rēķina.

vai ieņēmumus komersants sadala uz laika periodu, ne ilgāku par diviem gadiem, aprēķinot siltumenerģijas apgādes pakalpojumu tarifu projektu ar neparedzēto ieņēmumu vai izmaksu komponenti attiecīgajam laika periodam. Vienlaicīgi komersants aprēķina siltumenerģijas apgādes pakalpojumu tarifu projektu bez neparedzēto izmaksu vai ieņēmumu komponentes.	starpība starp spēkā esošajā un tarifa projekta aprēķinā iekļautajām izmaksām. Iepriekšējā perioda neparedzētās izmaksas vai ieņēmumus komersants sadala uz laika periodu, ne ilgāku par diviem gadiem, aprēķinot siltumenerģijas apgādes pakalpojumu tarifu projektu ar neparedzēto ieņēmumu vai izmaksu komponenti attiecīgajam laika periodam. Vienlaicīgi komersants aprēķina siltumenerģijas apgādes pakalpojumu tarifu projektu bez neparedzēto izmaksu vai ieņēmumu komponentes.	
53. Ja par 10% mainās tarifa aprēķinam izmantotie prognozētie siltumenerģijas vai pārdotās elektroenerģijas apjoma rādītāji vai par 5% samazinās tarifa aprēķinā iekļautās pastāvīgās izmaksas, komersants iesniedz jaunu tarifa projektu, kas balstīts uz koriģētajiem siltumenerģijas apjomiem un izmaksām.	53. Ja par 10% mainās tarifa aprēķinam izmantotie prognozētie siltumenerģijas vai pārdotās elektroenerģijas apjoma rādītāji vai par 5% samazinās tarifa aprēķinā iekļautās pastāvīgās izmaksas, komersants iesniedz jaunu tarifa projektu, kas balstīts uz koriģētajiem siltumenerģijas apjomiem un izmaksām.	Regulatoram jānodrošina lietotāju un pakalpojumu sniedzēju interešu sabalansēšanu. Vairāki piedāvātās metodikas grozījumu punkti ir tendenciozi vērsti tikai uz tarifā iekļauto izmaksu samazināšanu. Gan šajā, gan citos metodikas punktos pieejai jābūt vienlīdzīgai. Nosakot vienādus nosacījumus gan izmaksu samazināšanās, gan palielināšanās gadījumā.
55. Ne vēlāk kā sešu mēnešu laikā pēc jauna siltumavota vai katlumājas nodošanas ekspluatācijā komersants iesniedz jaunu tarifa projektu, ja izpildās 53.punktā noteiktie nosacījumi.		Būtībā nav iebildumu par piedāvāto nosacījumu, tomēr tas jāvērtē kontekstā ar 38.punktu. Šobrīd piedāvātā redakcija ir pretrunīga un paredz, ka jāiesniedz jauns tarifa projekts, bet ir liela iespējamība, ka RAB jauno siltumavotu iekļaut nevar (ja tas nodots ekspluatācijā gada pirmajā pusē).
58. Tarifu projekts, kuru komersants iesniedzis Regulatorā līdz Sabiedrisko pakalpojumu	58. Tarifu projekts, kuru komersants iesniedzis Regulatorā līdz Sabiedrisko pakalpojumu	Nepiekrītam Regulatora apgalvojumam, ka piedāvātās izmaiņas metodikā nepasliktina komersantu stāvokli, tādēļ ir piemērojami jaunās metodikas nosacījumi tarifu vērtēšanā.

regulēšanas komisijas 2025.gada lēmuma Nr..... “Siltumenerģijas apgādes pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika” spēkā stāšanās dienai un kura izvērtēšana nav pabeigta, tiek izvērtēts saskaņā ar šo metodiku.	regulēšanas komisijas 2025.gada lēmuma Nr..... “Siltumenerģijas apgādes pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika” spēkā stāšanās dienai un kura izvērtēšana nav pabeigta, tiek izvērtēts saskaņā ar šo metodiku šīs metodikas redakciju, kas bija spēkā tarifa projekta iesniegšanas brīdī.	Šāds apgalvojums ir pretrunā ar paša Regulatora secinājumiem konsultāciju dokumentā, ka “<i>vērtējot atsevišķus gadījumus, tarifs ar kapitāla atdevi var gan pieaugt, gan arī samazināties</i>”. Tāpat komersantu stāvokli var pasliktināt citi piedāvāto grozījumu punkti, piemēram, 38. un 47. Jāņem vērā arī papildu administratīvais slogs un laiks precizējumu sagatavošanai (vēlāk apstiprināts tarifs var negatīvi ietekmēt komersanta naudas plūsmu).
1.pielikums 1.18 Kurināmā patēriņš naturālās vienībās (tūkst. nm³, t, utt.) nat.vien. KP_{nv} = KP/ZSS (vai dabasgāzei ASS)	1.pielikums 1.18 Kurināmā patēriņš naturālās vienībās (tūkst. nm³, t, utt.) nat.vien. KP_{nv} = KP/ZSS (vai dabasgāzei ASS)	1.pielikumā “Centralizētās siltumapgādes siltumenerģijas daudzuma un nepieciešamā kurināmā patēriņš” 1.17.punktā nepieciešams norādīt gan augstāko, gan zemāko dabasgāzes sadegšanas siltumu. Savukārt, 1.18.punktā kurināmā patēriņu naturālās vienības iegūst daļot kurināmā patēriņu MWh ar zemāko sadegšanas siltumu. Dabasgāzes augstāko sadegšanas siltumu izmanto kurināmā pirkšanas līgumcenai. Tomēr lietderības koeficienta aprēķinā, un līdz ar to arī nepieciešamā dabasgāzes apjoma noteikšanai, izmanto zemāko dabasgāzes sadegšanas siltumu. To paredz arī Ministru kabineta 2016.gada 19.aprīļa noteikumi Nr.243 “Noteikumi par energoefektivitātes prasībām licencēta vai reģistrēta energoapgādes komersanta valdījumā esošām centralizētām siltumapgādes sistēmām un to atbilstības pārbaudes kārtību”: “2.4. <i>siltumavota neto lietderības koeficients – siltumavota noteiktā laika intervālā tīklā nodotās siltumenerģijas daudzuma attiecība pret šajā laikā patērēto pēc kurināmā zemākās siltumspējas noteikto siltumenerģijas daudzumu</i>” un Eiropā izmantotā prakse.
		Par pamatojumā veikto tarifu ar kapitāla atdevi izmaiņas salīdzinājumu pret spēkā esošo tarifu ar kopkapitāla rentabilitāti. Lūdzam atsevišķi izdalīt un uzrādīt ietekmi uz tarifa vērtībām analīzē iekļautajiem uzņēmumiem, kas izmanto maksimāli atļauto kopkapitāla rentabilitāti. Ņemot vērā to, ka ne visi uzņēmumi izmanto maksimālo rentabilitāti, no sniegtā apkopojuma potenciāli var secināt, ka tarifi ar kapitāla atdevi lielākoties varētu pieaugt tiem uzņēmumiem,

		kas neizmanto maksimālo kopkapitāla rentabilitāti, bet samazinātos uzņēmumiem, kas izmanto maksimālos 10%. Ja pieņēmums atbilst reālajai situācijai, tad jāsecina, ka pāreja uz kapitāla atdevi nevis veicinās investīcijas siltumapgādē, bet tieši pretēji, ierobežos tās. Iespēja izmantot maksimāli iespējamo peļņu ir būtiska tieši brīžos, kad tiek veiktas investīcijas. Pamatlīdzekļu nolietojums parasti tiek attiecināts uz ilgāku periodu salīdzinot ar aizdevuma atmaksas laiku. Līdz ar to kapitāla atdevei jāsedz arī daļa no aizdevuma pamatsummas atmaksas.
--	--	---